

Kazantip: wekenlang feesten volgens de regels

Kazantip is ontstaan uit raves die surfers organiseerden in een oude Oekraïense kerncentrale. Nu is het festival ieder jaar een tijdelijke staat.

BENJAMIN SPRECHER

President Nikita Marshunok staat, verkleed als Superman, voor een menigte van tienduizend uitzinnige festivalbezoekers. Ruim vijf minuten spreekt hij het volk in het Russisch toe. Met de daaropvolgende vuurwerkshow is de twintigste verjaardag van de 'Republic of Kazantip' ingeluid.

Wat vlak na de val van de Sovjet-Unie begon als een rave in een onafgebouwde kerncentrale, is tegenwoordig met 30.000 bezoekers, veertien podia en 500 internationale dj-acts een van de grootste festivals van Oost-Europa. En een van de bijzondere, ondanks gemopper van oudgedienden dat President Marshunok de ziel van de republiek aan de commercie heeft verkocht.

Kazantip is namelijk meer dan feesten op de ruïnes van de USSR alleen. Het festival, dat deze week officieel begon en ruim een maand duurt, presenteert zichzelf als 'autonome republiek'. Met een eigen grondwet, douanekantoor, visa, strafwet en natuurlijk haar eigen 'PreZident'. De bewoners, het merendeel betacoëders en opvallend schaars gekleed, worden 'citiZens' genoemd.

In 1992 ontdekten surfers de winderige Kazantip-baai, gelegen aan het Oekraïense schiereiland Krim. Overdag hielden ze onderling wedstrijden, 's nachts zaten ze rond het kampvuur. Op een van die avonden verscheen een dj

Een Nederlander werd afgevoerd toen hij in zee plaste – verboden in de grondwet van Kazantip

die met een taperecorder elektronische muziek afspeelde, zo wil het verhaal. Sinds die avond trokken steeds meer mensen voor de muziek naar de landtong langs de Krim. Kazantip was geboren.

Twee jaar later nam president Marshunok, nu al twintig jaar 'in functie', een nabijgelegen kerncentrale in beslag. Die was nooit afgebouwd, vanwege de ramp bij Tsjernobyl. Hij organiseerde er jaarlijks legendarische rave-feesten. Aan het begin kwamen daar een paar honderd mensen op af, in 1999 al 17.000. Daarmee was het festival de kerncentrale ontgroeid. Op zoek naar betere faciliteiten zwerfde Kazantip van plek naar plek. Tot het vorig jaar neerstreek op een stuk strand bij het dorpje Popovka, aan de andere kant van Krim.

Popovka zelf is een klein dorpje, gebouwd in typische sovjetstijl. Veel betonnen gebouwen, stoffige wegen, en de elektriciteit valt om de haverklap uit. Iedereen die Kazantip wil bezoeken moet hier een kamer zien te vinden, vaak tegen torenhoge prijzen. Voor veel bewoners is Kazantip de enige kans om wat geld te verdienen. Prijzen voor een kamer zonder airconditioning kunnen oplopen tot honderd euro per nacht.

Op het festivalterrein, een smalle strook strand, staan tientallen meer of minder permanente bouwwerken. Erin: meer dan dertig verschillende restaurants en bars, vijf podia en twee openluchtbioscopen. Er is een pier met een stalen igloo waarin wordt gedanst, een camper in de vorm van een metalen sprinkhaan waar je terecht kan voor een kopje thee en een niet helemaal perfecte kopie van Stonehenge.

Het idee om Kazantip 'republiek' te noemen is tamelijk willekeurig, zegt Marshunok. In het officiële, door hem geschreven boek over de geschiedenis van Kazantip, staat beschreven hoe anderen in 1999 probeerden om een festival te organiseren met dezelfde naam. Marshunok besloot toen dat het moeilijker was om een concept te stelen dan een locatie. Sindsdien presenteert Kazantip zichzelf als een autonome republiek, zij het een tijdelijke.

Desalniettemin wordt het concept bloedserius genomen. Bezoekers krijgen bijvoorbeeld toegangskarten maar een- of meerdaagse

Op de smalle landtong zijn onder meer vijf danspodia, dertig restaurants en twee openluchtbioscopen. FOTO: S ALEXANDER CHERNASYSKIY

visa, en men kan er onofficieel trouwen.

Een Nederlandse student veroorzaakte bijna een diplomatiek incident toen hij in zee plaste-explicit verboden in artikel 1 van de 'Kazantip criminal code'. Hij werd gedeporteerd en mocht de grens pas weer over na het betalen van een boete van dertig euro en uitgebreide excuses.

De student had beter kunnen weten, want bij de 'grensovergang' worden foldertjes uitgedeeld met de grondwet. Daarin is naast de staatsinrichting (er is een preZident, die zichzelf jaarlijks herkies), de officiële staatsreligie (gelooft in wonderen), het nationale voedsel (maïskolven en zonnebloempitten), de nationale sport (kitesurfen) en het volkslied ('ieder nummer dat de president kippenvel geeft') geregeld.

Misschien nog wel de beste indicatie dat Kazantip zichzelf serieus neemt als republiek: ook hier is er geen echte persvrijheid. Liliya Vyazovska (27), tijdelijk ambtenaar van de republiek, waarschuwt zonder een sportje ironie: „Als je in het artikel naar de Republiek Kazantip als 'festival' refereert, is dat niet goed voor je reputatie bij de regering.”

Aan de bar van het Kazantipmuseum, waar oude posters, toegangskarten en andere relikwieën van voorgaande jaren liggen, zit, gekleed in een lang wit gewaad, Sergei Vdovichenko (50), uit Odessa. De kalende kapper met de lange paardenstaart, vroeger militair, is citiZen, van het eerste uur. Iedere dag slaat hij op een enorme gong op het dak van de Regenboogbar, bij zonsondergang. Een juichende menigte ver-

zamelt zich eronder.

Vdovichenko: „Kazantip is geen festival. Het is een manier om interessante mensen bij elkaar te brengen. Natuurlijk is de grondwet geschreven met humor, maar je moet tussen de regels doorlezen. In de Sovjet-Unie was het gevaarlijk om een individu te zijn. Je kon gearresteerd worden voor het hebben van ideeën. Kazantip

In de Sovjet-Unie werd je gearresteerd voor het hebben van ideeën. Op Kazantip waren we vrij

was een plek waar we die in vrijheid konden uitwisselen. Sinds de val van de Sovjet-Unie mogen we natuurlijk denken wat we willen. Maar nu hebben we televisie, commercie. Andere middelen om ons te vertellen wat we moeten denken.”

Vdovichenko vertelt dat bezoekers het hele jaar door in contact blijven via het forum op de website, en elkaar regelmatig ontmoeten op verschillende plekken. „Het is zo veel meer dan alleen het Kazantip wat je hier ziet.”

Maar, niet iedereen bezoekt Kazantip met die ideologische insteek. Vdovichenko schat het percentage 'echt geïnteresseerde' bezoekers op 10 procent. De rest is 'festivalganger'. Van de initiatiefnemers zijn hij zelf en president Marshunok als enige overgebleven.

Toch is de grens soms vaag. Op Vdovichenko's gong zit een sticker van het vodka-merk Khoritsa. In ruil daarvoor krijgt hij gratis toegang tot Kazantip en een hotelkamer.

Dat stelt niet iedereen op prijs. Elk jaar wordt de Republiek Kazantip duurder en commerciëler, klaagt Maxime Orlenko (29). De grote man uit Moskou zit aan de UFO-bar, waar de barman een emmer verse vodka-raspberry bereidt. Op zijn rug prijkt een enorme tatoeage.

Orlenko is citiZen sinds 2006: „Elk jaar komen er meer mensen, meer podia, meer buitenlanders. De jongeren van tegenwoordig snappen het niet. Ze drinken meer en surfen minder. Door steeds meer internationale dj's uit te nodigen trekt president Nikita bewust dit soort mensen aan. Jammer.”

Geluklijk bied de republiek Kazantip de meeste bezoekers uiteindelijk precies wat ze nodig hebben. In de chillruimte naast het museum zit Elizanoveta Zhirnova (30), producer van nieuwsprogramma's uit Moskou, te spelen met haar iPhone. Ze bezoekt Kazantip al voor de vijfde keer. „Ik heb Kazantip zien veranderen in de afgelopen vijf jaar, maar dat kan me niets schelen. Alles wat ik zoek vind ik hier. Als ik liefde, zoek, vind ik liefde. Als ik interessante gesprekken zoek, vind ik interessante gesprekken. We zijn hier om te feesten. Dat gedoe met de republiek en de grondwet? It's just bullshit.”

Kazantip duurt nog tot eind augustus. Visa kosten 160 euro en zijn ter plekke verkrijgbaar. Zie kazantip-republic.com.

KAZANTIP OF KAZANTIP?

- Voor internationale festivalgangers was het maar verwarend allemaal. Wie op internet zocht naar Kazantip 2012 kwam tot de conclusie dat het festival dit jaar zou zijn verhuisd naar Algarve, Portugal.

- Het bleek dat er deze zomer twee Kazantip-festivals werden georganiseerd, en op beide websites zijn berichten te vinden waarin de organisaties elkaar uitmaken voor rotte vis.

- Opmerkelijk is dat de organisatoren van Kazantip Portugal de naam 'Kazantip' twee jaar geleden als merk hebben geregistreerd, terwijl Kazantip Oekraïne dat achterwege heeft gelaten. Dit betekent niet dat Kazantip Portugal gelijk heeft. De partij die als eerste de naam gebruikt kan het handelsnaamrecht claimen en daarmee de andere partij lokaal verbieden de handelsnaam te gebruiken, stelt Bjorn Schipper, advocaat intellectueel eigendomsrecht.

- Ook in Nederland komen ruzies over festivalnamen voor. Zo won Dance Valley in 2004 een rechtszaak tegen een concurrerend festival met de naam 'Dancehill' en in 2006 was het opnieuw raak met een zaak tegen muziekfeest 'Indian Valley'.

HOE KOM JE IN POPOVKA?

- Boek een vlucht naar Kiev. Vanaf daar kun je een binnenlandse vlucht of de nachttrein nemen naar Simferopol. Neem voor beide opties ruim de tijd: de nachttrein duurt vijftien uur, binnenlandse vluchten zijn vaak vertraagd.

- In Simferopol boek je een twee uur durende busrit naar het slaperige stadje Yevpatoriya, en vanaf daar neem je een taxi naar het dorp Popovka. Volg vervolgens tien minuten de mensenmassa en je bent aangekomen bij de grensovergang.

Stéphanie

Of je borsjt lust

In regenstelling tot mijn collega Janneke, die deze zomer vanuit huis een culinaire reis maakt, ben ik de afgelopen weken wel weg geweest. Mijn vakantieadresjes bevonden zich deze zomer in het verre oosten van Europa, namelijk in Polen, Wit-Rusland en de Oekraïne om precies te zijn. Door deze landen trok ik zoals ik ook door het andere Verre Oosten reisde: zonder een duidelijk uitgekend reisplan en met een volle rugzak op mijn rug. Voor mij geen verblijf in een luxe vakantievilla met zwembad, maar nachts in muffe hostels en bij locals thuis op de bank.

Tijdens mijn reis ben ik uiteraard druk op zoek gegaan naar de beste lokale gerechtes, zodat ik die via deze weg weer aan u, trouwe lezers, kan doorgeven. Daarom zijn de logeerprijzen bij de plaatselijke bevolking ook zo leuk: ze geven een kijkje in de keuken van het echte leven. Er is geen betere manier om de eet- en drinkgewoontes van een land te ontdekken dan bij de mensen thuis. Zonder mijn nieuwe Wit-Russische vrienden zou ik nooit hebben geweten dat het achterover slaan van een glas wodka gepaard gaat met een hapje zure kool of augurk om de scherpe smaak te neutraliseren. Van hen heb ik ook geleerd dat koolwoswio domineert in de Oost-Europese keuken. Of het nu wordt verwerkt in taartjes, gevulde broodjes, deegbuideltjes of salades, het is kool wat de klok slaat.

Een ander bekend Oost-Europees gerecht is borsjt. Deze bietensoep is misschien wel het beroemdste maal uit die contrein en wordt overal gegeten. Hieronder daarom het recept. Met – hoe kan het ook anders – een vleugje kool.

We beginnen met het snijden van de groente. Snijd de ui in ringen, de bietjes in reepjes en de bleekselderij in dunne plakjes. Knip vervolgens de dille klein en hak de knoflook fijn. Smelt nu een klontje roomboter in een diepe pan met dikke bodem. Fruit de ui en de knoflook tot de ui zacht is. Voeg het meeste van de rode bietjes (houd ongeveer 100 gram apart) en de bleekselderij toe en bak 5 minuten mee met de ui. Schenk vervolgens de bouillon over de bieten en voeg de azijn en naar smaak peper en zout toe. Roer alles door elkaar en breng aan de kook. Laat daarna met de deksel op de pan op laag vuur zo'n 40 minuten pruttelen. Roer de kool en de laatste portie bieten door de soep en laat nog een keer 10 minuten pruttelen. Verdeel de borsjt over vier soepkommen en garneer met een scheppje zure room en dille.

VOOR VIER PERSONEN

- 400 gram rauwe rode bietjes
- 2 stengels bleekselderij
- 1 ui
- 2 takjes dille
- 1 teentje knoflook
- 1,5 liter groentebouillon
- 1 el azijn
- 125 gram witte kool
- 150 gram zure room

STÉPHANIE VERSTEEG

Next question

Hoe kunnen mensen zichzelf verdrinken?

Een lugubere vraag deze keer van Yvonne Woudenberg uit Amsterdam. Zij keek naar de film *The Last Station* en zag een van de hoofdrolspelers, Sofia, een poging doen om zelfmoord te plegen in een meer. Hoe kunnen mensen zichzelf verdrinken, wil Woudenberg weten. „Je hebt toch een reflex om naar de oppervlakte te gaan en je longen weer vol lucht te zuigen?”

Paul van Hoek, deskundige op het gebied van suïcidepreventie, begint met erop te wijzen dat 95 procent van de mensen die een zelfmoordpoging doet uiteindelijk niet dood wil. Ze zien misschien geen uitweg meer, maar denken daar twee jaar later vaak heel anders over. Door de site 113online.nl kunnen mensen die aan suïcide denken zien welke hulp er allemaal is. Los daarvan zegt Van Hoek dat zelfmoord plegen moeilijk is. „Er bestaat altijd het risico dat het misgaat, dat het niet lukt. Je kan er dan beschadigd uitkomen, bij een poging tot zelfverdrinking bijvoorbeeld met een hersenbeschadiging.”

Van Hoek kan zich voorstellen dat zelfverdrinking lukt op zee, als mensen met de stroom worden megevoerd en niet worden gered. Zelfver-

drinking in een bad lijkt hem onwaarschijnlijk, door de reflex om het hoofd boven water te willen tillen.

Nick ten Hacken, longarts bij het Universitair Medisch Centrum Groningen, denkt dat het moeilijk is, maar wel kan. „De reflex om onder water op een gegeven moment water in te ademen en zo dus te verdrinken is erg sterk. Dit komt doordat de overgang naar ademhaling via de longen in de evolutionaire ontwikkeling van amfibie tot mens een essentiële rol speelde. De reflex om je hoofd weer boven water te tillen is ook sterk, maar toch minder, want die is niet zo diepgeworteld.”

Ook hoogleraar ademhalingsfysiologie Albert Dahan, van het Leids Universitair Medisch Centrum, denkt dat het kan. „Daar ben ik van overtuigd. Er zullen mensen zijn die de reflex om het hoofd weer boven water te tillen kunnen onderdrukken.” Maar ook hier geldt dus: het kan missagen. Iemand kan bewusteloos raken, weer boven water komen en bijkomen met hersenschade.

WILMER HECK

Ook een vraag voor deze rubriek? Mail naar vraag@nrc.nl

Advertentie

UIT IN AMSTERDAM
www.aub.nl --- ticketshop leidseplein

KONINKLIJK THEATER CARRÉ Amstel 115-125
Tel. 0900-25 25 255 (€ 1,30 p/g) / www.carre.nl

17m zo 19 aug. **Bijzonder in Carré: Bioscoop op het podium**
*hoofdfilm 19.00 u.; voorprogramma 18.45 u.

PARADISO Weteringschans 6-8
Tel. 020-626 45 21 / www.paradiso.nl

do 9 aug. **Noodlanding!** DJ's Willem en Arnold 23.30 - 05.00 u.
vr 10 aug. **De Jeugd van Tegenwoordig, Le Le e.a.** 22.00 u. / Homework, Subb-an 24.00 u.
za 11 aug. **Oberhofer** 19.30 u. / **Bob Mould** 20.30 u. / **#MelRoy**: Techicks 24.00 u.
ma 13 aug. **Giant Giant Sand** 20.00 u. / **Lower Dens** 22.00 u.
di 14 aug. **OFWGKTA - Odd Future** 20.30 u.
wo 15 aug. **Fat Freddy's Drop** 20.30 u. / **Classic Noodlanding!** 23.30 - 04.00 u.

STADSSCHOUWBURG Leidseplein 26
Tel. 020-624 23 11 / www.ssba.nl / @ssba / @tgamsterdam

wo 15 t/m 20 aug. **Macbeth Toneelgroep Amsterdam** Regie Johan Simons
Titelrol Fedja van Huêt • 20.00 u.

UIT in ROTTERDAM @uitladders
www.uitladders.nl

LAURENSKERK Grotekerkplein 27
Tel. 010-411 64 94 / www.laurenskerkrotterdam.nl

zo 12 aug. **GRAND'ORGUE** door Esa Toivola. Een programma met werk van Bach
Widor en Haapasalo. Toegang vrij: collecte na afloop • 15.00 u.